

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 14 december 2020

Dossiernr. : K14528

Documentnr. : 2020-118456

Verzonden : 16 december 2020

Aanvraag ontheffing

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 4 december 2020 een aanvraag ontvangen om de ontheffing "voor het vangen en zenderen van Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis in het kader van onderzoek en bescherming van deze soorten" (K14528, documentnummer 2019-030548) opnieuw te verlenen.

Deze tweede aanvraag is wederom ingediend door Ecosensys, Hoofdweg 46, 9966 VC te Zuurdijk.
\\

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.8 lid 1 en 5 van de Wet natuurbescherming (Wnb):
 - ten aanzien van Tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*) en Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk vangen (artikel 3.5 lid 1 Wnb);
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb);
- II. op grond van artikel 3.25 eerste lid ten aanzien van Tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*) en Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) de volgende middelen aan te wijzen:
 - vangnetten (harpval en/of mistnetten).
- III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf 1 juni 2021 tot en met 15 oktober 2022;

IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit:

1. voorschriften;
2. overwegingen bij besluit;
3. de aanvraag van 19 februari 2019, inclusief activiteitenplan *Ecosensys, 19 februari 2018, Activiteitenplan Telemetrisch onderzoek Tweekleurige vleermuis & Ruige dwergvleermuis provincie Groningen.*

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage Overwegingen bij het Besluit voor nadere motivering.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van deze brief een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (<https://www.provinciegroningen.nl/contact/klacht-over-de-provincie/bezwaar-maken/>). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u bellen naar telefoonnummer 050 - 316 48 89. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over deze brief verzoeken wij u het correspondentienummer te vermelden.

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op Ruige dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project betreffende beschermde soorten of andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
7. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

8. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
9. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
10. Alle maatregelen dienen als volgt te worden uitgevoerd zoals ook beschreven is in het bij de aanvraag gevoegde activiteitenplan:
 - a. het vangen en zenderen zal worden uitgevoerd door daartoe bevoegde deskundigen. Dit betreft enerzijds deskundigheid op het gebied van het vangen en hanteren van vleermuizen en anderzijds deskundigheid op het gebied van het aanbrengen van zenders (inclusief DEC certificering).

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van de soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereiniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

- b. er wordt pas gevangen in de tweede helft van juni en de eerste helft van juli wanneer er geen kleine jongen meer zijn te verwachten die nog aan de moederdieren vastgeklampt kunnen zitten;
- c. er worden slechts zoveel dieren tijdelijk uit een vleermuiskast gehaald of gevangen als het aantal dat voor dat moment beoogd is om te zenderen. Zodra het aantal te zenderen dieren is bereikt, worden vangnetten verwijderd;
- d. alleen dieren die voldoende gewicht hebben zullen worden voorzien van een zender / logger. Hierbij wordt de gangbare regel gehanteerd dat het gewicht van de zender niet meer dan 5% van het lichaamsgewicht van het dier mag zijn;
- e. de zender wordt tussen de schouderbladen van de vleermuis door middel van medische huidlijm aangebracht, wat de minste hinder oplevert. De medische lijm wordt standaard voor het aanbrengen van zenders op vleermuizen gebruikt en valt na verloop van tijd (doorgaans binnen circa 4 weken) weer af.

Overige voorschriften

- 11. Indien blijkt dat de in dit besluit gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
- 12. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl. U kunt ook contact opnemen met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de Provincie Groningen, Postbus 610, 9700 AP, Groningen.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp:	Verzoek om de ontheffing in het kader van soortbescherming van 10 april 2019 (K14528, documentnummer 2019-030548) opnieuw te verlenen.
Activiteitenplan:	<i>Ecosensys, 19 februari 2018, Activiteitenplan Telemetrisch onderzoek Tweekleurige vleermuis & Ruige dwergvleermuis provincie Groningen</i>
Activiteit:	Telemetrisch onderzoek aan Tweekleurige vleermuizen bij kraamkolonies nabij Eemshaven. Daarnaast telemetrisch onderzoek aan trekkende ruige dwergvleermuizen en Tweekleurige vleermuizen. Onderzoek wordt grotendeels verricht in het kader van een onderzoeksopdracht van de provincie Groningen.
Reden voor deze aanvraag:	<p>De antwoorden op de onderzoeksvragen bieden een goede basis om enerzijds de risico's voor de populaties van de Tweekleurige vleermuis en de Ruige dwergvleermuis in de provincie Groningen in kaart te brengen en anderzijds om deze populaties gericht te kunnen beschermen. De inzet van telemetrie is voor de beantwoording van al de onderzoeksvragen onontbeerlijk. Er zijn geen alternatieven beschikbaar om deze informatie in voldoende detail te verzamelen. Gelet op het grote aantal windparken dat wordt ontwikkeld en de uitgebreide na-isolatie van woningen die momenteel gaande is, is er sprake van een realistische risico's voor de staat van instandhouding van deze soorten.</p> <p>Op 19 februari 2019 is hiervoor een ontheffingsaanvraag ingediend, welke op 10 april 2019 onder dossiernummer K14528 (documentnummer 2019-030548) is verleend. Ten gevolge van de Coronaepidemie is het echter niet mogelijk geweest de werkzaamheden in 2020 uit te voeren. De wens om de werkzaamheden uit te voeren is onverminderd gebleven. Daarpom wordt nu opnieuw ontheffing hiervoor aangevraagd. Omdat nu nog niet duidelijk is of er in 2021 geen belemmeringen zijn door COVID-19 wordt er gelijk voor twee jaar aangevraagd, dus voor 2021 en 2022. Dit is vooraf met bevoegd gezag afgestemd.</p> <p>Aangezien de situatie verder identiek is aan de ontheffing(aanvraag) van 2019, zal het hier voorliggende besluit één op één overgenomen worden, waarbij enkel de periode van ontheffingverlening is aangepast op het ontheffingsverzoek van 4 december 2020.</p>
Plangebied:	Diverse locaties in onder andere de dorpen Spijk en Bierum (Tweekleurige vleermuis) en bij bosjes langs de kust in de Gemeenten Hogeland, Delfzijl en Oldambt (Ruige dwergvleermuis).
Geplande onderzoek:	<p>A. Onderzoek naar de kraamkolonies van de Tweekleurige vleermuis nabij de Eemshaven.</p> <p>B. Onderzoek naar het migratie van Tweekleurige vleermuis en de Ruige dwergvleermuis in de provincie Groningen.</p>

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

opzettelijk vangen (artikel 3.5 lid 1 Wnb);	Ruige dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis
opzettelijk verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb);	Ruige dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis

2 Soortbescherming

2.1 Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuur-gebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;

- 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2.2 Beoordeling

2.2.1 Alternatievenafweging

Het project wil antwoord geven op verschillende onderzoeksvragen, zoals hierna onder de belangenafweging weergegeven. Het enige alternatief dat bestaat zijn akoestische metingen. Die worden al toegepast, maar geven niet de detailinformatie over landschapsgebruik, migratieroutes en verblijfplaatsen dat gewenst is. Andere alternatieven bestaan niet. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die minder ecologisch negatief effect heeft op beschermde soorten. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning en werkwijze schade aan aanwezige beschermde soorten voorkomen.

2.2.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis in het belang van:

- onderzoek.

Om de populatie Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis goed te kunnen beschermen is meer informatie nodig over aanwezigheid, terreingebruik en vlieggedrag. Deze informatie die (grotendeels alleen) door middel van telemetrie kan worden verzameld, is van vitaal belang voor de bescherming van deze soorten in de provincie Groningen.

Het project wil antwoord geven op de volgende onderzoeksvragen:

A:

- a. waar bevinden de kraamverblijfplaatsen van de Tweekleurige vleermuizen zich exact?
- b. uit hoeveel vrouwtjes en jongen bestaan deze kraamverblijfplaatsen en vindt er uitwisseling tussen de verschillende kraamverblijfplaatsen plaats?
- c. hoe is het terreingebruik en foeragegedrag van de Tweekleurige vleermuizen en wat zijn de belangrijkste foerageergebieden in de provincie Groningen?
- d. op welke hoogte vliegen de Tweekleurige vleermuizen?
- e. is er een relatie tussen terreingebruik, vlieghoogte en weersomstandigheden?

B:

- a. Waar liggen globaal de migratieroutes van ruige dwergvleermuizen in de provincie Groningen en daarbuiten?
- b. Volgen ruige dwergvleermuizen tijdens de migratie door de provincie Groningen preferent de kuststrook en wat?
- c. In welke richting migreren Tweekleurige vleermuizen in het najaar?
- d. Volgen Tweekleurige vleermuizen tijdens de migratie door de provincie Groningen preferent de kuststrook en hoe lang blijven ze in gebieden waar windparken staan (Eemshaven/Delfzijl)?

De antwoorden op bovenstaande vragen bieden een goede basis om enerzijds de risico's voor de populatie Tweekleurige vleermuizen en Ruige dwergvleermuis in de provincie Groningen in kaart te brengen en anderzijds de populaties gericht te kunnen beschermen. De inzet van telemetrie is voor de beantwoording van al deze onderzoeksvragen van belang. Gelet op het grote aantal windparken dat in de kustgebieden van Noordwest-Europa wordt ontwikkeld, is het van belang om te weten welk deel van de populaties wordt beïnvloed door windparken in de migratieroutes.

Dit geldende belang is hiermee voldoende onderbouwd om de negatieve effecten op beschermde soorten, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen. Het onderzoek (zoals hieronder in de ecologische paragraaf nader omschreven) is bovendien in belang van de bescherming van de soorten, aangezien de resultaten zullen bijdragen aan een betere bescherming van Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis in de provincie Groningen.

2.2.3 Ecologische afweging met betrekking tot soortbescherming

Onderzoek

Aanwezigheid van Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis is voldoende vastgesteld, zoals beschreven in paragraaf A1 en B1 van het activiteitenplan. In Spijk en Bierum, op korte afstand van de Eemshaven, bevinden zich kraamverblijfplaatsen van de Tweekleurige vleermuis. De Groninger kraamverblijfplaatsen van de Tweekleurige vleermuis vormen meer dan de helft van de totale populatie in Nederland. Ook in de omringende landen is de Tweekleurige vleermuis een zeldzame soort. Een deel van de nieuw te realiseren windparken in de Eemshaven ligt binnen de homerange van de Tweekleurige vleermuizen van deze kraamverblijfplaatsen. Daarnaast vliegt de Tweekleurige vleermuis relatief vaak op rotorhoogte. De combinatie van beide zorgt ervoor dat de kans op aanvarings-slachtoffers daardoor groot is. Verder zijn er verschillende grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van de populatie Tweekleurige vleermuizen, zoals de uitbreiding van industrieterreinen. Omdat de verblijfplaatsen van Tweekleurige vleermuizen onder het dak van woonhuizen zitten vormen ook na-isolatie en de versterking van woningen naast nieuwe zoekgebieden voor toekomstige windmolens een bedreiging.

De migratieroutes van trekkende vleermuizen zoals Ruige dwergvleermuis zijn beschermd, maar er is nauwelijks iets bekend over de routes die deze vleermuizen tijdens hun migratie volgen. Om de trekkende vleermuizen gericht te kunnen beschermen is meer inzicht in de migratieroutes en het landschapsgebruik van trekkende vleermuizen nodig. Omdat vooral trekkende vleermuissoorten tijdens de migratie als aanvaringsslachtoffer bij windturbines worden gevonden en het aantal nakomelingen per jaar beperkt is tot circa 1 à 2, zijn deze soorten zeer kwetsbaar. Beter inzicht in de migratie, migratieroutes en het landschapsgebruik maakt het mogelijk om in de toekomst gerichter mitigerende maatregelen en beschermingsmaatregelen te nemen. Telemetrie, waarbij dieren gevangen en gezenderd zullen worden, is de enige beschikbare methode om de migratieroutes van vleermuizen in kaart te brengen.

Voor kleine vleermuizen bestaan geen GPS loggers waarmee dieren tijdens hun trek kunnen worden gevolgd. Het gebruik van gecodeerde zenders en automatische telemetrie maakt het sinds kort voor het eerst mogelijk om ook de kleinste migrerende dieren te volgen. Met stationaire ontvangers kan een gebied met een straal van circa 10 km continu worden gescand op gezenderde dieren.

In Nederland zijn in verband met onderzoek naar de effecten van de offshore windparken een groot aantal automatische ontvangers geplaatst in Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Ook in Noord-Duitsland is inmiddels een uitgebreid netwerk van ontvangers geplaatst. Het is de bedoeling om het netwerk in de provincie Groningen aan te vullen. Al deze ontvangers vormen een netwerk waarmee trekkende dieren met een zender kunnen worden gevolgd. Door dieren te zenderen in Oost-Groningen kan op deze wijze een groot deel van de najaarstrek langs de kust van Groningen en de rest van Nederland worden gevolgd.

Methode

De Tweekleurige vleermuizen zullen worden gevangen bij de kraamverblijfplaatsen in Bierum en Spijk. Hier zijn in totaal circa 50 uitvliegende dieren geteld (Jonge Poerink, 2018). Er zullen in de tweede helft van juni en begin juli dieren worden gevangen en voorzien van een zender. Om de dieren te kunnen zenderen, zullen ze worden gevangen met behulp van een harpval en/of mistnetten die voor de uitvliegopening worden geplaatst. Het is noodzakelijk om de dieren te vangen bij de verblijfplaats omdat Tweekleurige vleermuizen op hoogte vliegen en daardoor niet met mistnetten in het landschap kunnen worden gevangen. Aan de harpval is een trechtervormig doek verbonden. Aan de onderzijde van de trechter kunnen de dieren vervolgens worden gehanteerd, geanalyseerd en gezenderd.

Voor Ruige dwergvleermuis bestaan geen GPS loggers waarmee dieren tijdens hun trek kunnen worden gevolgd. Het gebruik van gecodeerde zenders en automatische telemetrie maakt het sinds kort voor het eerst mogelijk om ook de kleinste migrerende dieren te volgen. Met stationaire ontvangers kan een gebied met een straal van circa 10 km continu worden gescand op gezenderde dieren. In Nederland zijn in verband met onderzoek naar de effecten van de offshore windparken een groot aantal automatische ontvangers geplaatst in Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Ook in Noord-Duitsland is inmiddels een uitgebreid netwerk van ontvangers geplaatst. Het is de bedoeling om het netwerk in de provincie Groningen aan te vullen. Al deze ontvangers vormen een netwerk waarmee trekkende dieren met een zender kunnen worden gevolgd. Door dieren te zenderen in Oost-Groningen kan op deze wijze een groot deel van de najaarstrek langs de kust van Groningen en de rest van Nederland worden gevolgd.

Negatieve effecten

De in de aanvraag omschreven ingreep heeft negatieve effecten op individuen van Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis. Het vangen en zenderen van de dieren leidt tot een kort moment van stress, maar zal geen blijvend letsel brengen. Het zenderen van Ruige dwergvleermuis is een gangbare en bewezen geschikte methode die binnen Europa op diverse locaties (Finland, Letland, Duitsland, West-Nederland) wordt toegepast.

De bovenbeschreven methode voor onderzoek naar Tweekleurige vleermuis is eveneens met succes toegepast bij een onderzoek naar de samenstelling van een kolonie Tweekleurige vleermuizen in Brandenburg, Duitsland (Haensel et. al, 2008) en bij telemetrisch onderzoek naar Tweekleurige vleermuizen bij kolonies in Zwitserland (Safi, 2007). Dieren werden snel en zonder problemen gevangen met harpvalen voor de uitgang van de kolonie en de kolonie werd niet langdurig verstoord. Op basis van de onderzoeken in Duitsland en Zwitserland zijn geen effecten op de populatie te verwachten.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met het door u voorgestelde onderzoek blijven de effecten zo veel mogelijk beperkt. Er worden de volgende maatregelen getroffen om eventuele negatieve effecten op de populatie of individuen uit de populatie uit te sluiten of zo veel mogelijk te beperken:

- het vangen en zenderen zal worden uitgevoerd door daartoe bevoegde deskundigen. Dit betreft enerzijds deskundigheid op het gebied van het vangen en hanteren van vleermuizen en anderzijds deskundigheid op het gebied van het aanbrengen van zenders (inclusief DEC certificering);
- er wordt pas gevangen in de tweede helft van juni en de eerste helft van juli wanneer er geen kleine jongen meer zijn te verwachten die nog aan de moederdieren vastgeklampt kunnen zitten;
- er worden slechts zoveel dieren tijdelijk uit een vleermuiskast gehaald of gevangen als het aantal dat voor dat moment beoogd is om te zenderen. Zodra het aantal te zenderen dieren is bereikt, worden vangnetten verwijderd;
- alleen dieren die voldoende gewicht hebben zullen worden voorzien van een zender / logger. Hierbij wordt de gangbare regel gehanteerd dat het gewicht van de zender niet meer dan 5% van het lichaamsgewicht van het dier mag zijn;
- De zender wordt tussen de schouderbladen van de vleermuis door middel van medische huidlijm aangebracht, wat de minste hinder oplevert. De medische lijm wordt standaard voor het aanbrengen van zenders op vleermuizen gebruikt en valt na verloop van tijd (doorgaans binnen circa 4 weken) weer af.

Overtreding verbodsbepalingen

De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen zullen als gevolg van de te verwachten negatieve effecten overtreden worden. De voorgestelde mitigerende maatregelen dragen bij aan het minimaliseren van deze negatieve effecten.

Gunstige staat van instandhouding

In Spijk en Bierum, op korte afstand van de Eemshaven, bevinden zich kraamverblijfplaatsen van de Tweekleurige vleermuis. De Groninger kraamverblijfplaatsen van de Tweekleurige vleermuis vormen meer dan de helft van de totale populatie in Nederland; de enige andere bekende locatie (in Utrecht) is mogelijk niet meer door Tweekleurige vleermuis in gebruik. Ook in de omliggende landen is de Tweekleurige vleermuis een zeldzame soort. Van de Tweekleurige vleermuis maar ook van Ruige dwergvleermuis zijn geen nauwkeurige onderzoeksgegevens beschikbaar over de omvang van de populatie. Grove schattingen gaan voor Nederland uit van circa 100.000 ruige dwergvleermuizen en circa 100 – 250 Tweekleurige vleermuizen. Op basis van de bovenstaande werkwijze en maatregelen zijn echter geen negatieve effecten op de staat van Instandhouding te verwachten. Integendeel: de verzamelde gegevens zijn juist van belang om negatieve effecten op de staat van Instandhouding van de Tweekleurige vleermuizen te voorkomen:

- door telemetrie wordt beter bekend waar de dieren verblijven en kunnen verblijfplaatsen worden beschermd;
- aanvaringsslachtoffers bij windturbines kunnen worden voorkomen door de onderzoeksresultaten mee te nemen bij de locatiekeuze van windturbines en het ontwerp van een passende stilstandsvoorziening. De effecten van windparken op trekkende vleermuizen worden nu vaak per windpark of per cluster van windparken bepaald. Telemetrisch onderzoek maakt het mogelijk om dieren langs hun migratieroute te volgen en daarmee effecten van windparken op de gehele trekkende populatie beter te kunnen inschatten.

Met dit project wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan

Eindoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is het zeer aannemelijk dat hiermee de gunstige staat van instandhouding van Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis voldoende gewaarborgd blijft.

3 Conclusie

3.1 Ontvankelijkheid

3.2 Conclusie Soortenbescherming

Op basis van de ingediende aanvraag kan gesteld worden dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van Tweekleurige vleermuis en Ruige dwergvleermuis gewaarborgd.

3.3 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.5 lid 1 en 2 ¹	Voor artikel 3.25 lid 1 ²
Tweekleurige vleermuis (<i>Vespertilio murinus</i>)	toegekend	toegekend
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	toegekend	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 1, opzettelijk vangen in hun natuurlijke verspreidingsgebied;

lid 2, opzettelijk verstoren;

²Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 1, gebruik van het verboden vangmiddel vangnetten (harpval en/of mistnetten).

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Consequenties

Wat u verder kunt verwachten

Bij besluit tot ontheffingverlening is het toegestaan de werkzaamheden uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dient u de werkzaamheden stil te leggen en aanvullend ontheffing voor deze soorten aan te vragen.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet N2000-gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K14528
Documentnummer	2020-118456
Locatienummer Squit	GR-VERG-2020-000612

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
<p>Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start Onderzoek Ecosensys (K14528)'</p>